

INGLIZ TILINI O'QITISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING AHAMIYATLI JIHLTLARI

Muxammadiyeva Munisa Shuhrat qizi

Toshkent shahar Yangi hayot tumani

Toshkent Webster universiteti magistratura talabasi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada chet tillarini o'qitishda axborot texnologiyalarining o'zni muhim ekanligi ko'rsatilgan. Xususan, axborot texnologiyalaridan foydalanib dars mashg'ulotlarini olib borishdagi afzalliklar. Maqolada bugungi kunda yoshlarni innovatsion texnologiyalarga qiziqishi tufayli, chet tillarini ham AKT dan foydalangan holda o'rgatish haqida so'z borgan. Umuman olganda, chet tilini yangi metodlar, o'yinlar va innovatsion texnologiyalar yordamida o'rganishning samaradorligi haqida fikrlar bayon qilingan. Shuningdek, chet tilini o'rganishning bosqichlarida ham axborot texnologiyalarining o'zni ahamiyatli ekanligi yorqin ifodasini topganligini ko'rishingiz mumkin. Har bir bosqichda axborot resurslari va texnologiyalardan foydalanib mahoratni oshirish mumkinligi to'g'risida fikrlar bayon qilingan. Axborot texnologiyalardan foydalanib dars o'tishda yaxshi natijalarga erishish haqida ushbu maqolada so'z boradi. Dars jarayonlarida zamonaviy texnologiyalardan foydalanib dars mashg'ulotlarini olib boorish, albatta, samarali natija beradi. Ko'rib turganingizdek, ushbu maqolada axborot texnologiyasining ta'limdagi ya'ni o'qitish metodikasidagi o'zni haqida batafsil so'z yuritilgan.[1]

Kalit so'zlar: *Axborot texnologiyalari, innovatsion texnologiyalar, chet tili, ingliz tili, komputer, televizor, multimedia, audio, e-Book, AKT.*

KIRISH

Dunyo har kuni, har soniya rivojlanib bormoqda. Yildan yilga insonlar o'rtasida chet tillarini o'rganishga bo'lgan ehtiyoj ham ortib bormoqda. Tabiiyki, bu holat bugungi kunda eng ommalashgan til - ingliz tilini mavqeyi ortishiga sabab bo'ldi. Shu jumladan bizning yurtimizda ham ingliz tilini o'rganishga bo'lgan talab va e'tibor oshdi. Bu jarayon davomida axborot texnologiyalaridan foydalanish ham muhim ahamiyat kasb etdi. Maktablardagi chet tili xonalari qayta ta'mirlandi va kerakli barcha jihozlar (interaktiv doska, zamonaviy o'quv qurollar, o'yinlar uchun maxsus jihozlar, televizor, proyektor va boshqalar) bilan ta'minlandi. Bundan tashqari, milliy o'quv dasturida ham AKT dan foydalangan holda yangi o'quv darsliklar yaratilgan bo'lib, endilikda o'quv jarayonlari zamonaviy texnologiyalar bilan birgalikda olib boriladi. Bu esa ingliz tilini o'rgatishda va o'rganishda bir qancha qulayliklar yaratadi.[2]

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODIKASI

Axborot texnologiyalar ta'lim sohasi bilan chambarchas bog'landi. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev raisligida chet tillarini o'qitish tizimini takomillashtirishga bag'ishlangan videoselektor yig'ilishida 2021-yildan chet tili o'qituvchilariga milliy va xalqaro sertifikatga ega bo'lish talabi ham kiritilishi takidlangandi. Hozirgi kunga kelib esa nafaqat chet tilini bilish sertifikati, balki zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda dars mashg'ulotini olib borish talabi ham qo'yildi. Agarda o'qituvchi innovatsion texnologiyalardan oqilona foydalana olsa quyidagi natijalarga erishadi: - dars jarayonida o'quvchini e'tiborini mavzuga jalb etishi osonlashadi. Chunki hozirgi yosh avlod zamonaviy qurilmalar bilan birgalikda o'sib bormoqda. Yoshlarni innovatsion texnologiyalarga qiziqishi kuchli va bu qiziqish o'quvchini ingliz tilini o'rganish yo'liga olib kirishga sabab bo'ladi. - sinflar kesimida innovatsion texnologiyalardan foydalanish yuqori natija beradi.[3] Boshlang'ich sinflarda ingliz tilini multimedia, qo'shiq va grafik rasmlar orqali tashkillashtirish kichik yoshdagi maktab o'quvchisida chet tiliga bo'lgan qiziqishni orttiradi. - 5-9-sinflar davomida chet tilidagi radioeshittirishlar, television dasturlar va kichik e-Booklar tahlil qilinadi. Ingliz tili bo'yicha umumiy tushunchalar va ingliz tili aspektlari bo'yicha ko'nikmalar beriladi. Natijada, 10-11-sinflarda oldin o'rganilgan bilimlar asosida to'liq mustaqil shug'ullanadi, hujjatli filmlar ko'riladi va muhokama uchun muhim mavzular o'rtaga tashlanadi. O'quvchi o'zining fikrini taqdimot ko'inishida televizordan foydalanib ham ifodalab berishi mumkin.[4]

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Darslar o'yinli tashkil etiladi. Misol uchun, televizorda kichik ovozsiz multfilm qo'yiladi, o'quvchilar uni o'zlari mimikalar orqali sinfdoshlariga namoyish etadi. Bu holat o'quvchida talaffuzni va gapirish ko'nikmasini shakillantiradi. O'quvchini mustaqil fikrlash qobiliyatini oshirish uchun ham o'yinlar mavjud. Masalan, televizorda hikoyaning kirish qismi qo'yiladi yoki audiodan parcha eshittiriladi. So'ngra o'quvchilar hikoyani o'zlarining mustaqil fikri yordamida davom ettiradi. Bu holat o'quvchida mustaqil, to'g'ri va aniq fikrlashni ham yuzaga chiqaradi. Eng muhimi, axborot vositalaridan va innovatsion texnologiyalardan foydalanib dars o'tish, berilgan dars soati mobaynida barcha o'quvchilar bilan individual shug'ullanish imkonini ham beradi. Barcha o'quvchilar darsga faol qatnashadilar. Bir vaqtning o'zida ham o'qituvchining AKT dan foydalanish ko'nikmasi ortadi, ham o'quvchi yaxshi o'zlashtiradi. Barcha til ixlosmandlariga ma'lumki ingliz tili 4 ta aspektlardan (o'qish, yozish, gapirish, tinglash) tashkil topgan. O'qish - dars mobaynida bu mahoratni rivojlantirish uchun proyektordan foydalangan holda (katta ko'inishda) maqola, badiiy asar, kichik hikoyalarni o'quvchiga ko'rsatish mumkin. Ayrim o'quvchilarda ko'rib eslab qolish qobiliyati kuchli bo'ladi va ular ko'rib o'qish orqali til o'rganadilar. Tinglash - bu mahoratda o'quvchiga komputerdan foydalanib audiolar qo'yiladi.

Eshitish analizatorlari orqali audioyozuv miyada analiz qilinadi. Bu holatda o'quvchi ham tinglaydi, ham native speaker bo'lgan odamni o'z ona tilidagi so'zlarni qanday to'g'ri talaffuz qilishini ham o'rganadi. Shuningdek, "Sun'iy aql va tillarni o'rganish" maqolasida B.Skinner tilni osonlik bilan o'rganishda komputerning roli muhimligini ko'rsatgan. Komputerde nafaqat tinglash, balki yozish mahoratida ya'ni o'z ustida individual shug'ullanishda ham foydalanish mumkin. Yozish bu mahorat, qolganlaridan murakkab bo'lib bunda so'z boyligidan, grammatikadan to'g'ri foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, ijtimoiy tarmoqlarning o'zni beqiyos. O'quvchilar internet yordamida chet ellik tengdoshlari bilan ingliz tilida yozma muloqot qiladilar. Interaktiv doska orqali ham dars mobaynida yozish mahoratini oshirish imkoni mavjud. Doskalar, ya'ni interaktiv doskalar Marti tomonidan fanga kiritilgan. Dastlab grammatik mashqlarni, mantiqiy iboralarni ifodalashda ishlatilgan. Bugungi kunga kelib esa uning vazifalari oshdi. Gapirish - bu mahoratda o'quvchining qobiliyati yuzaga chiqadi. Til ko'nikmalari qay darajada ekanligi namoyon bo'ladi. Dars jarayonida kompyuter texnologiyasi yordamida (o'yin orqali) bu mahoratni oshirish mumkin. O'quvchi komputerde berilgan raqamlardan istalganini tanlaydi va uning ortidagi mavzu (yoshiga va bilim darajasiga mos bo'lgan) haqida o'z fikrlarini bayon etadi. Bunday usullar o'zaro sheriklar bilan birga muhokama qilish natijasida o'quvchida sekin-asta so'zlash qobiliyatini vujudga keltiradi.[5]

XULOSA

Xulosa o'rnida shuni aytish kerakki, bugungi kunda chet tillarini o'qitishda kompyuter texnologiyalari muhim ahamiyat kasb etmoqda. Informatika, raqamli texnologiyalar fanlari ham chet tilini o'qitish metodikasi bilan bog'landi. O'ylaymanki, endilikda axborot texnologiyalari orqali chet tillarini o'rganish oson va tez amalga oshadi. Buning uchun, albatta, yosh kadrlarga zamonaviy texnologiyalar yordamida dars o'tishni o'rgatish, ularni bu boradagi malakasini oshirish lozim. Zero, chet tillarini mukammal o'rganish ilm cho'qqisiga chiqish uchun yo'l bo'lib hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Bekmuratova U.B. "Ingliz tilini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish" mavzusida referat. Toshkent - 2012 yil.
2. Djumaqulov A.A. The difference modular teaching technology and traditional teaching, 2020.
3. Jalilov J. Chet tili o'qitish metodikasi, Toshkent. 2012
4. Otaboyeva. M.P. Chet tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish va uning samaradorligi / M.P. Otaboyeva. - 2017.
5. O'.Hoshimov, I. Yoqubov. "Ingliz tili o'qitish metodikasi" (o'quv qo'llanma) Toshkent: "Sharq" nashiriyoti, 2003.